

Norjassa pilkkisaalis voi olla myös tämännäköinen. Rumasta ulkonäöstään huolimatta merikissa on herkullista syötävää.

Ensikertalaisten kalastusmatka Norjaan ei aina suju niin kuin on ajateltu. Onneksi on myös poikkeuksia.

ARI KOSKENNIEMI

Kalastusreissu Norjaan oli ollut mieles-
sä jo kauan. En vain ollut saanut ka-
vereitani innostumaan asiasta aikai-
semmin. Porukka ei tuntunut vakuut-
tuvan, vaikka kuinka yritin maalaila Norjan ranni-
kon jylhiä maisemia, kohisevia koskia ja toinen tois-
taan suurempia ja julmempia merten petoja.

KALASSA LOFOOTTIEN KAINALOSSA

Isoa ja syvältä

Palopuheistani jäi kuitenkin jotain kytemään. Seuraavan vuoden keväällä olemme veneessä Andørjan saaren lounaislaidalla. Kello on kohta kaksi yöllä, ja Pekalla on kala kiinni Husky-vaapussa.

Kala ei tunnu kovin kookkaalta. Se vedetään helpomaisesti kohti venettä. Valmistaudun koukkaamaan. Koukku ei osu kalaan, onnistun ainoastaan täryttämään koukulla kalan suussa olevaa vaappua. Tästä innostuneena kala painelee täyttä vauhtia kohti pohjaa. Siimaa suoltuu kelalta ulos kovaa vauhtia, vaikka jarru on todella tiukalla.

Rynnistyksen jälkeen kala saadaan koukun ulotuille ja tällä kertaa koukkaus onnistuu. Olisi pitänyt onnistua jo ensimmäisellä kerralla, sillä onhan nelikiloisella ruijanpaltaalla leveyttä johon koukata. Miten tuon kokoinen kala voi sellaisella voimalla vetää? Jos suurempi pallas kävisi koukkuun, sille ei todennäköisesti voisi yhtään mitään, kun jo neliki-
loinenkin vetelee tuohon malliin.

PUOLEN KILOMETRIN MONTTUJA

Olimme saapuneet paria päivää aikaisemmin

Andørjan saarelle Engenesin kylään. Saari sijaitsee Lofoteilla noin sata kilometriä Narvikista pohjoiseen. Matka Lahdesta kesti noin 17 tuntia. Onneksi autossa oli neljä kuskia.

Andørjan saari ja lähiseutu ovat komeaa katseltavaa. Andørjaa sanotaan Pohjois-Euroopan vuoristoisimmaksi saareksi usean hui-
pun kohotessa yli kilometrin korkeuteen. Varsin massiivisilta vuoret näyttävätkin veneestä katsot-
tuna. Maisema jatkuu samanlaisena myös pinnan alla. Muun muassa Engenesin kylän lähellä on paikka, jossa vajaan kilometrin päässä rannasta on sy-
vyyttä yli 500 metriä. Siinä mahtuu isokin kala ui-
maan.

Engenesissä majoituimme viikoksi Andørja Adventures -nimisen yrityksen taloon, joka sijaitsee aivan Engenesin keskustassa. Talolta on lyhyt matka kylän kauppaan ja satamaan. Samalta yritykseltä vuokrasimme myös veneen käyttöömmme.

Andørja Adventures on kahden norjalaisveljek-

▷▷▷

"En jaksa nostaa paltaasta kuin pään pinnan yläpuolelle."

sen Terjen ja Per-Ludvikin luontomatkailuyritys. Veljekset ovat hankkineet ja kunnostaneet Engenesistä useamman talon käyttöönsä.

Venekalustona heillä on useita 17-jalkaisia Silver Viking -veneitä, joissa on 30- tai 40-hevosvoimaiset nelitahtikoneet ja kaikuluotaimet.

ISKU SYVÄLTÄ

Kalastusviikkomme on sujunut mallikkaasti. Olemme välttyneet kovilta tuuilta ja aurinko on paistanut. Kalaakin on tullut enemmän kuin riittävästi. Pakkasessa on useampi kilo valmista filettä odottamassa kotiin kuljetusta.

Olemme reissumme viimeisenä aamuna kalassa noin kymmenen kilometrin päässä pohjoisessa olevan saarenkärjen matalikolla. Sieltä olemme saaneet pari isompaakin tärppiä, mutta emme saaneet niistä edes näköhavaintoa. Toinen isoista katkaisi siiman, ja toinen meni muuten vaan menojaan.

Kaakosta on alkanut tuulla navakasti, ja paikkaa on vaihdettava. Ajelemme puolisen tuntia takaisin päin kohti

Andørjan saarta, jonka reunamilta löytyykin sopivan tyyni kalastuspaikka. Kalastelemme tunnin verran syvyyden vaihdellessa 10–30 metrin välillä. Pientä turskaa ja seitiä nousee tasaiseen tahtiin. Muutama merikisakin erehtyy vieheisiimme.

Päätämme siirtyä toisaalle, missä olisi syvempää ja kookkaampaa pyydettävää. Pekka saa pyytönsä ensimmäisenä veteen. Hän heilauttaa vavalla pari houkutusvetoa pohjan tuntumassa, ja kala ottaa heti kiinni.

– No nii, nyt nappas, tämä voi olla jo isompi, Pekka hehkuttaa.

Kala tulee ylöspäin vaivatta aina 30 metriin saakka. Sitten se lyö jarrut päälle ja aloittaa tasaisen junnaavan vedon kohti syvyyksiä. Penn-kelan jarru vain parahtelee, ja Pekka muuttaa mielipiteensä kalan koosta muutamaa pykälää suuremmaksi.

Tästä alkaa varsinainen väsytystaistelu. Välillä Pekka saa kelattua siimaa sisään muutaman metrin. Kala kuitenkin

Ruijanpallas on kampelakaloista suurin. Ennätyskilöt saattavat painaa lähemmäs 300 kiloa ja pituutta voi olla noin neljä metriä. Tämä pallas oli vajaa kaksimetrisen ja painoi reippaat 70 kiloa.

kin vetää siimaa kelalta saman verran ulos sekä kymmenen metriä lisää. Pekka toivoo, että tuhdit koukut, vapa ja 0,45-monofiilisiima kestävät.

TOTUUS PALJASTUU

Ihmettelemme siiman päässä venkoilevaa kalaa. Lopulta arvelemme kalan olevan ruijanpallas. Vaikka lämpötila on vajaa kymmenen astetta ja tuulee, Pekalla alkaa tulla kuumaa. Autamme Pekan höyryävistä haalareista. Näyttää miehellä myös vapakäden sormet ja käsivarsi puutuvan, sillä Pekka heiluttelee ahkerasti kättään ja vaihtaa asentoa vavan varressa.

Äkkiä vapa nytkähtää löysäksi eikä vetoa enää tunnu. Hetken päästä siima taas kiristyy. Kala on ainakin sadan

Kalusto joutuu koville. Kalan väsytyksellä ja vavan pumpaaminen pistävät myös pyytömiehen koville.

Majoitus järjestyi aivan Engenesin keskustan tuntumasta. Kauppaan ja idylliseen satamaan oli lyhyt kävelymatka.

metrin syvyydessä. Välillä kala vetää tiukempia ja pitempiä rykäsyjä, toisinaan se tyytyy narauttelemaan vähän jarrua ja välillä taas junnailemaan paikoillaan. Tuulen avustamana kala on vetänyt veneemme kauas ottipaikasta.

Kamppailua jatkuu reilun tunnin, ja vihdoin kala alkaa osoittaa väsymisen merkkejä. Tähyilemme veneestä veteen, mutta kalalla on hyvä suojaväri eikä sitä näy. Vihdoin se väläyttää vaaleaa kylkeään usean metrin syvyydessä.

– Voi perhana, Pekka on saanut koukkuunsa parisän-gyn lakanan, joku murjaisee.

Totuus paljastuu samalla hetkellä. Siiman päässä hämmöttää julmetun kokoinen ruijanpallas. Kukaan porukasta ei varmasti osannut kuvitella tällaista saalista reissuun lähtiessään.

Viimein Pekka saa vedettyä paltaan pintaan veneen vie-

reen. Pojat ovat tehneet töissä 8-millisestä rosterista nostokoukun, jolla koukkaan kalan kiinni. Veneeseen nosto onkin sitten jo toinen juttu.

En jaksa nostaa paltaasta kuin pään pinnan yläpuolelle. Miikka ryntää apuun ja yritämme nostoa kahdestaan, mutta ilman tulosta. Laskemme ruijanpaltaan takaisin veteen ja otamme vetoon kunnon vauhdin. Onnistumme saamaan kalan veneen laidan päälle. Samassa kuuluu Juken varoitus. ▷▷▷

– Hei, vene, vene, vene.

Parin neliön kivilaatan kokoinen pallas yhdessä nostajien kanssa saa veneen kallistumaan vaarallisen voimakkaasti. Keulassa kuvannut Juke keikahtaa persauksilleen.

“Pekka on saanut koukkuunsa parisängyn lakanan, joku murjaisee.”

Hetken kampeamisen jälkeen pallas mätkähtää veneen pohjalle. Pekka ja Miikka ryntäävät paltaan päälle istumaan ja minä irrottelen nostokoukkuja kalasta. Nostokoukku on keskeltä mutkalla, ja koukun kärki on vääntynyt.

Kumautan pallasta papilla muutaman kerran päähän ja sen jälkeen verestän kalan. Läiskimme toisiamme selkään samalla itseämme suunnattomasti kehuen. Ihastelemme pallasta veneen pohjalla todeten, että taisi tämän reissun kalastus loppua tähän saaliiseen.

Vasta nyt huomaamme kuinka täpärällä paltaan ylös asti saaminen oli. Pekalla oli ollut siiman päässä 200-grammainen turskapilkki ja sen yläpuolella parissa sivutapsissa koukut punaisella muovisuikaleella ryyditettynä. Turskapilkki ja alempi sivukoukku olivat taistelun tuoksinassa hä-

vinneet, ja ruijanpallas oli ollut ylemmässä sivukoukussa silmäkulmastaan kiinni. Tämäkin koukku oli jo osittain oienut.

Siiman hetkittäinen löystyminenkin saa selityksen. Siima oli mennyt poikki aivan solmun juuresta, mutta pallas oli jäänyt kiinni silmäkulmastaan ylempään koukkuun.

PUNTARIT VAIHTOON

Seuraavana ohjelmistossa on ruijanpaltaan punnitus. Se ei onnistuisi omalla puntarillamme, joka näyttää ainoastaan 25 kiloon saakka.

Ajaessamme veneellä kohti satamaa soitan mökki-isännälle. Aikamme satamassa odoteltuamme Per-Ludvik tulee 50 kiloon asti punnitsevan vaa'an kanssa. Veneen vierelle saavuttuaan hän katsoo ensin kalaa ja sitten puntariaan.

– Jospa lähtisin vaihtamaan tämän puntarin isompaan, Per-Ludvik sanoo juostessaan mökille.

Ajamme veneen satama-altaan toisella puolella olevalle laivalaiturille ison kalastusaluksen viereen. Veneestä laituritasanteelle on kolmen metrin korkeusero. Sidomme

100 kiloon punnitsevan puntarin köyteen. Puntarin koukun upotamme ruijanpaltaan leuan läpi. Köyden toinen pää sidotaan Terjen velipojan auton puskuriin, ja autoa peruuttamalla kala nousee viimein puntarin nokkaan.

Miikka ryhtyy punnitusmestariksi ja saa puntarin viimein asettumaan tasapainoon. Puntarin lukema kertoo, että ruijanpallas painaa huimat 74 kiloa.

Mittasimme paltaasta vielä pituuden, joka oli 186 senttiä. Ympärysmitaksi saatiin 131 senttiä.

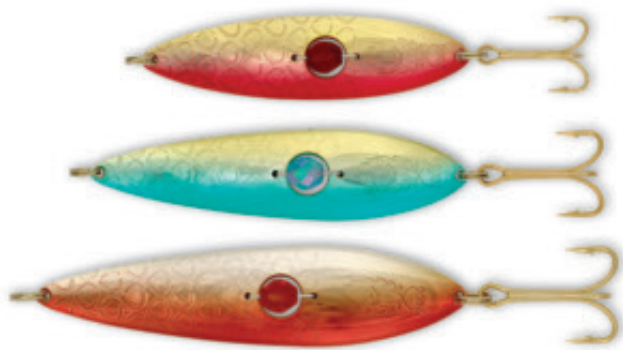
Paltaan perkaukseen ja fileointiin saimme tuhrattua lähes kolmatta tuntia. Olipa kokemus fileoida kalaa, jossa käsi oli lähes kyynärpäätä myöden fileen sisällä. Puhdasta filettä paltaasta kertyi reilut 36 kiloa. Saanto olisi voinut olla parempikin, mutta eipä ole kokemusta päässyt kertymään tämänkokoisen kalan fileoinnista.

Fileet paloiteltiin sopiviin annospaloihin ja pakastettiin. Yön aikana lihat ehtivät sopivasti jäätyä ja tulivat kylmälaukuissa peräkärjessä jäisinä kotiin saakka. Niistä riitikin syömistä seuraavaksi puoleksi vuodeksi. ■

TIEDUSTELUT: Andørja Adventures
Puh. +47 99 44 16 55 ja +47 77 09 53 22
www.andorja-adventures.no

Odotettu uutuus! Kuusamon Vuosiuistin® 2006

Kuusamon Vuosiuistin® on haluttu keräilykohde ja loistava lahjaidea.

Vuoden 2006 Vuosiuistin® on **Kuusamon Vuono**, perinteitä kunnioittava uistin. **Vuono** käy kaikille kaloille. Vuonon kolme houkuttelevaa väriä ja kokoa, sekä välkehtivä helmi takaavat kalansaannin. Oiva lisä jokaisen kalastajan Kuusamo-kokoelmaan.

Kuusamon Uistin Oy
Kemijärventie 44-46
93600 Kuusamo
Puh. (08) 860 3400

KUUSAMO
® FINLAND
www.kuusamonuistin.fi